

*Л. А. Захарченко, канд. екон. наук, доц.,
кафедра ЕП та КУ*

*І. В. Баландіна, магістрантка,
ОНАЗ ім. О. С. Попова, м. Одеса*

ВПРОВАДЖЕННЯ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ В СИСТЕМУ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ЗВ'ЯЗКУ

При впровадженні Болонського процесу в Одеській національній академії зв'язку ім. О. С. Попова (ОНАЗ) актуальною є проблема формування в межах ОНАЗ такої системи освіти, яка б враховувала світовий та вітчизняний досвід у сфері освіти, а також специфіку вітчизняної освіти за напрямками спеціальностей, за якими ведеться підготовка в ОНАЗ.

Метою даної роботи є дослідження основних аспектів підвищення ефективності впровадження Болонського процесу в систему економічної освіти ОНАЗ.

Визначальними критеріями освіти в рамках Болонського процесу для економічної освіти ОНАЗ є: якість підготовки фахівців; зміцнення довіри між суб'єктами освіти; відповідність європейському ринку праці; мобільність; сумісність кваліфікацій на вузівському та післявузівському етапах підготовки; посилення конкурентоспроможності системи економічної освіти ОНАЗ. Ці вимоги є певною програмою розвитку вищої економічної освіти в ОНАЗ. У рамках Болонського процесу було сформульовано шість ключових позицій [1, 2], які актуальні для впровадження Болонського процесу в систему економічної освіти ОНАЗ, оцінка ступеня готовності системи економічної освіти ОНАЗ до виконання цих позицій з позиції авторів даної роботи наведена в табл. 1.

Подальші дії ОНАЗ для відповідності ключовим позиціям Болонського процесу такі: впровадження системи легкозрозумілих і адекватних ступенів; впровадження системи двоциклової освіти (доступеневе і післяступеневе навчання), системи накопичення кредитів (ECTS) або інших сумісних з нею систем; сприяння мобільності студентів і викладачів; забезпечення відповідності високоякісним стандартам вищої освіти; сприяння європейському підходу до вищої освіти; організація навчання протягом усього життя.

Таблиця 1

**ОЦІНКА СТУПЕНЯ ГОТОВНОСТІ СИСТЕМИ
ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ ОНАЗ ДО ВИКОНАННЯ
КЛЮЧОВИХ ПОЗИЦІЙ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ**

Ключові позиції Болонського процесу	Характеристика ключових позицій Болонського процесу	Ступінь готовності системи економічної освіти ОНАЗ до виконання ключових позицій Болонського процесу
Уведення двоциклового навчання	Два цикли навчання: 1-й — до одержання першого академічного ступеня, 2-й — після його одержання. При цьому тривалість навчання на 1-му циклі — не менше 3-х і не більше 4-х р. Навчання впродовж другого циклу може передбачати отримання ступеня магістра (1—2 р. навчання після одержання 1-го ступеня) і/або докторського ступеня (за умови загальної тривалості навчання 7—8 р.)	В ОНАЗ існує дворівнева система бакалавр-магістр, потребують коригування навчально-методична база, тривалість та програми навчання. Не існує можливості отримання докторського ступеня, через відмінність присудження докторського ступеня в Україні та в Європі
Запровадження кредитної системи	Пропонується запровадити у всіх національних системах освіти систему обліку трудомісткості навчальної роботи в кредитах. За основу пропонується прийняти ECTS (Європейська система перезарахування кредитів), як нагромаджувальної системи, здатної працювати в рамках концепції «навчання впродовж усього життя»	Кредитна система впроваджується, є проблеми з формуванням навчальних програм за стандартами Болонського процесу, необхідна робота щодо роз'яснення положень Болонського процесу серед викладачів та студентів
Контроль якості освіти	Передбачається організація акредитаційних агентств, незалежних від урядів і міжнародних організацій. Оцінка ґрунтуватиметься на знаннях, уміннях і навичках, що отримали випускники	Процес не залежить від ОНАЗ, на даному етапі діяльність вказаних акредитаційних агентств на Україні не поширюється

Ключові позиції Болонського процесу	Характеристика ключових позицій Болонського процесу	Ступінь готовності системи економічної освіти ОНАЗ до виконання ключових позицій Болонського процесу
Розширення мобільності	Передбачається істотний розвиток мобільності студентів. Окрім того, ставиться питання про розширення мобільності викладацького й іншого персоналу для взаємного збагачення європейським досвідом, зміни національних законодавчих актів у сфері працевлаштування іноземців	На даному етапі мобільність студентів ОНАЗ під впливом Болонського процесу не поживається, передбачається, що вказане явище спостерігатиметься в перспективі
Забезпечення працевлаштування випускників	Одним із важливих положень Болонського процесу є орієнтація вищих навчальних закладів на кінцевий результат: знання й уміння випускників повинні бути застосовані і практично використані на користь усієї Європи. Усі академічні ступені й інші кваліфікації мають бути затребувані європейським ринком праці, а професійне визнання кваліфікацій має бути спрощене. Для забезпечення визнання кваліфікацій планується повсюдне використання Додатка до диплома, який рекомендований ЮНЕСКО	Позиція не здійснюється через те, що на даному етапі студенти-випускники ОНАЗ ще не отримували Додатків до диплома, рекомендованих ЮНЕСКО. Слід налагоджувати зв'язки з іноземними організаціями з працевлаштування для підвищення готовності до працевлаштування студентів ОНАЗ після становлення Болонського процесу в системі економічної освіти ОНАЗ
Забезпечення привабливості європейської системи освіти	Одним із головних завдань, що має бути вирішене в рамках Болонського процесу, є залучення в Європу більшої кількості студентів з інших регіонів світу. Введення загальноєвропейської системи гарантії якості освіти, кредитної системи, легко доступних кваліфікацій тощо, сприятиме підвищенню інтересу європейських громадян до вищої освіти	Завдання загальнонаціонального рівня, яке в цілому актуальне для ОНАЗ в сенсі постійного вдосконалення навчального процесу та підвищення якості освіти, впровадження стандартів і норм Болонського процесу та налагодження міжнародних зв'язків

Результатом даної роботи є дослідження основних аспектів підвищення ефективності впровадження Болонського процесу в систему економічної освіти ОНАЗ, що виражаються у:

- 1) відповідності освіти в рамках Болонського процесу економічній освіті ОНАЗ;
- 2) врахуванні при впровадженні Болонського процесу світового і вітчизняного досвіду;
- 3) готовності економічної освіти ОНАЗ до виконання позицій Болонського процесу;
- 4) формуванні плану подальших дій для підвищення ефективності впровадження Болонського процесу в систему економічної освіти ОНАЗ;
- 5) підготовці співробітників та студентів ОНАЗ до засвоєння організаційно-методичних засад Болонського процесу;
- 6) адаптації ідей ECTS до системи вищої освіти України для забезпечення мобільності студентів у процесі навчання та гнучкості підготовки фахівців через КМСОНП.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Ван дер Венде М. К.* Болонская декларация: расширение доступности и повышение конкурентоспособности высшего образования в Европе // Высшее образование в Европе. — 2000. — Том XXV. № 3.
2. Болонський процес у фактах і документах/ Упорядники Степко М. Ф., Болюбаш Я. Я., Шинкарук В. Д., Грубінко В. В., Бабин І. І. Київ — Тернопіль: ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. — 52 с. (<http://www.tspu.edu.ua/>).

С. Я. Зубілевич, канд. екон. наук, проф.,
кафедра обліку і аудиту НУВГП, м. Рівне

СУЧАСНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Як засвідчили гучні фінансові скандали 2000 р., одна з міжнародно визнаних систем регулювання фінансової звітності — ГААП США не надає можливості своєчасно попередити користувачів фінансової звітності щодо проблем у діяльності підприємства,